

Reglemente

för de Gästgifswaregårdar inom Östergöthland der skjutsen utgöres genom Håll, Gästgifswares eller Reserv-hästar.

§. 1.

Resande, som är okänd, bör wid ankomsten till gästgifswaregården, uppå gästgifswarens anmodan, uppvisa sitt pass, samt hwar och en, innan afresa, i dagboken tydligt anteckna sitt namn, embete, tjänst eller yrke, orten hvarifrån han ankommit och stället dit han årnar sig, jemte det antal hästar hwaraf han sig begagnar. Innan sådan anteckning skett, må resande icke från gästgifswaregården afresa.

§. 2.

Resande eger till sin fortkomst påfodra det antal hästar han anser nödigt. Dock iakttages, att efter en häst må icke färdas mera än en person, och efter två hästar icke mera än tre personer, hwarwid af barn under femton år twänne beräknas motswara en fullvärt person, allt utom den skjutsande, som skall hafwa plats att åka der den resande honom anvisar: äfvensom att resande personers och medförande sakers tyngd sammanräknade ej må för hwarje häst som begagnas uppgå till mera än ett skeppund, ej heller må på ridhäst af ridande medföras mera saker än till två lispunds tyngd. Trenne i sällskap warande resande äga begagna twenne enbetsåfdon, hwartill jemwål räknas wanliga enbetswagnar eller så kallade trissor. För till och med tre hästar, då icke mera än en skjutsandes åfdon nyttjas, må blott en skjutsande medfölja: derutöfwer till och med sex hästar twenne o. s. w. Resande, som för swår eller backig wäg, eller annan orsak, nödgats från en gästgifswaregård begagna flera hästar än hwartill han, efter hwad här ofwan är stadgadt, i öfrigt kunnat wara pliktig, är ej förbunden att, då anledningen upphört, sedermera använda ett lika antal.

I afseende på skjuts för fångar och medföljande fånggewaldiger är särskildt förordnad.

§. 3.

Finner resande wid ankomsten till gästgifswaregård ej genast, eller, om han genom förbud hästar beställt, på den bestämda tiden, hästar, ege han då frihet att sig genom beting, med hwem som skjutsa will, forthjelpa. Annars må icke, äfwen med den skjutsandes bifall, skjutas förbi

Ur KB:s samlingar
Digitaliserad år 2013

National Library
of Sweden

§. 5.

Om resande genom oduglig eller istadig skjutshäst, eller annan tillfällighet, utan eget förwållande, under wägen hindras att fortsätta resan med de hästar, han från gästgifswaregård haft, ware närmarste hemmansinnehafware skyldig att, på tillsägelse och emot skjutslega efter den återstående wägens längd, genast lemna biträde med nödigt antal hästar till nästa gästgifswaregård.

§. 6.

Den resande eger att sjelf föra eller låta föra de af honom begagnade hästar, dock skall, då resande det påyrkar, den skjutsande alltid medfölja. Då förbudsedel innehåller att skjutsande erfodras för att föra, eller resande derom tillsäger, bör en dertill skicklig person anskaffas.

Gratis.

Reglemente

för de Gästgifswaregårdar inom Östergöthland der skjutsen utgöres genom Håll, Gästgifswares eller Reserv-hästar.

§. 1.

Resande, som är okänd, bör wid ankomsten till gästgifswaregården, uppå gästgifswarens anmodan, uppvisa sitt pass, samt hwar och en, innan afresa, i dagboken tydligt anteckna sitt namn, embete, tjänst eller yrke, orten hvarifrån han ankommit och stället dit han årnar sig, jemte det antal hästar hvaraf han sig begagnar. Innan sådan anteckning skett, må resande icke från gästgifswaregården afresa.

§. 2.

Resande eger till sin fortkomst påfodra det antal hästar han anser nödigt. Dock iakttages, att efter en häst må icke färdas mera än en person, och efter två hästar icke mera än tre personer, hwarwid af barn under femton år twänne beräknas motsvara en fullvärt person, allt utom den skjutsande, som skall hafwa plats att åka der den resande honom anvisar: äfvensom att resande personers och medförande sakers tyngd sammanräknade ej må för hwarje häst som begagnas uppgå till mera än ett skeppund, ej heller må på ridhäst af ridande medföras mera saker än till två lispunds tyngd. Trenne i sällskap warande resande äga begagna twenne enbetsåfdon, hwar till jemväl räknas wanliga enbetswagnar eller så kallade trissor. För till och med tre hästar, då icke mera än en skjutsandes åfdon nyttjas, må blott en skjutsande medfölja: derutöfwer till och med sex hästar twenne o. s. w. Resande, som för swår eller backig väg, eller annan orsak, nödgats från en gästgifswaregård begagna flera hästar än hwar till han, efter hwad här ofwan är stadgadt, i öfrigt kunnat wara pliktig, är ej förbunden att, då anledningen upphört, sedermera använda ett lika antal.

I afseende på skjuts för fångar och medföljande fånggewaldiger är särskildt förordnad.

§. 3.

Finner resande wid ankomsten till gästgifswaregård ej genast, eller, om han genom förbud hästar beställt, på den bestämda tiden, hästar, ege han då frihet att sig genom beting, med hwem som skjutsa will, forthjelpa. Annars må icke, äfwen med den skjutsandes bifall, skjutas förbi gästgifswaregård, utom i den händelse nästföljande §. omförmåler.

§. 4.

Skjuts erhålles från en till annan gästgifswaregård, eller ställe deremellan. Om resan slutas inom twänne mil från den gästgifswaregård der hästar erhållits, ware den skjutsande skyldig, om resande det äskar, att honom så långt. fortskaffa, oaktadt annan gästgifswaregård i vägen finnes.

§. 5.

Om resande genom oduglig eller istadig skjutshäst, eller annan tillfällighet, utan eget förwållande, under vägen hindras att fortsätta resan med de hästar, han från gästgifswaregård haft, ware närmaste hemmansinnehafware skyldig att, på tillsägelse och emot skjutslega efter den återstående wägens längd, genast lemna biträde med nödigt antal hästar till nästa gästgifswaregård.

§. 6.

Den resande eger att sjelf föra eller låta föra de af honom begagnade hästar, dock skall, då resande det påyrkar, den skjutsande alltid medfölja. Då förbudsedel innehåller att skjutsande erfodras för att föra, eller resande derom tillsäger, bör en dertill skicklig person anskaffas.

Gratis.

§. 7.

Då den skjutsande icke för hästarne, är den resande ansvarig för deras behandling: och derest han så färdas, att skjutshäst eller skjutsandes fordon derigenom förderfwas eller skadas, ware han skyldig sådant ersätta, efter den uppskattning som, der godwillig öfwerenskommelse ej sker, bestämmes af twänne bofaste, utaf gästgifwaren, å det ombyte, hwarest klagan deröfwer föres, tillkallade, gode män och, om det å någondera sidan äfwas, i närvaro af närmaste kronobetjent, hwilken då genast, på dens bekostnad som fordrat hans inställelse, bör tillstädeskomma och skriftligt bewis om förhållandet till den resandes säkerhet meddela. Innan den sålunda bestämde ersättningen blifwit erlagd, må resan icke fortsättas, wid äfwenly för gästgifwaren på stället att sjelf ansvara för samma ersättning åt den skjutsande. Om flere än en resande åkt på det åfdon för hwilket skjutshäst blifwit skadad, ware de en för alla och alla för en ansvarige för ersättningens utgifwande, och ege den missnöjde att målet sedermera till wederbörlig Domstols pröfning instämma.

Sker skada å häst eller fordon utan den resandes förwällande, ware han saklös.

§. 8.

Då resande i Städer eller på Landet möta andre wägsfarande, böra de wita hwar till en wenstra sida. Wid frogar, betes- och hwiloställen, eller annorstädes, må hästar icke lemnas obundne utan tillsyn, ej heller åfdon ställas i bredd med, utan alltid efter hwarandra, på ena sidan af wägen, så att resande obehindradt må kunna färdas; wid ett vite af 6 R.dr. 32 sk. B.co för den som häremot bryter.

§. 9.

Resande bör med saktmod och anständighet bemöta gästgifwaren och hans folk samt hållkarl och skjutsbönder, hwilka, likasom den resande sjelf, äro tagne uti Kongl. Maj:ts höga hägn och beskydd, och således å ömse sidor böra för oförrätter fredas. Felar resande härutinnan genom ord eller gerning bör gästgifwaren förhållandet, med all tillgänglig bewisning, anmäla hos kronobetjeningen i orten, som åligger att sådant genast, wid ansvar såsom för tjenstförsummelse, i laga ordning beifra.

§. 10.

Om vägar och broar, hwilken årstid som helst, icke äro i förswarligt skick, anmodas den resande att sådant i dagboken anmärka, på det rättelse må kunna följa och den försumlige till ansvar befordras. Andra klagomål, till anförande hwaraf resande kunna finna sig befogade, böra jemwäl i dagboken antecknas. Will resande återkalla en redan anförd klagan, bör orsaken der till uppgifwas, emedan återkallelsen i annat fall lemnas utan afseende.

§. 11.

Skjutslegan för en häst utgör, wid denna gästgifwaregård 16 sk. banko milen; dock med 4 sk. bankos förhöjning under Mars och April månader till och med den 15 Maj samt October, November och December. 3 lega för parwagn eller parslåda, betalas 2 sk., och för antingen enbetswagn, kärra, enbetslåda, sadel eller serfsild sele, 1 sk. för hwarje mil. För hjulåfdon, då desse äro med fjädersäten försedde, skall i lega erläggas 4 sk. för tvåbetes och 2 sk. för enbetsåfdon. Om ridhäst nyttjas, och den skjutsande måste gå för hästens återhämtning, erlägges derföre 6 sk. milen. Resande ware pliktig att, innan afresa sker från gästgifwaregård, erlägga betalning för den skjuts, han dit begagnat. För förbud utan någon dermed åtföljande person, behöfwer skjutslegan icke erläggas, förr än wid den resandes egen ankomst, men i annat fall skall betalningen owillkorligt utgifwas af den som anmäler sig såsom förbud, hwilken, likasom annan resande, bör med behörigt pass wara försedd.

§. 12.

Skjutshästar, hwilka för resandes fortkomst blifwit till wiß bestämd timma uppbudade, skola, om den resande dröjer, under påföljande 4 timmar qwarstanna, för att wid ankomsten hållas honom tillhanda, emot ersättning af 8 sk. banko hästen för hwarje full timmas uppehåll utöfwer den första, för hwilken någre wäntningspenningar icke äga rum. Wäntningspenningarne skall gästgifwaren med höfslighet utfordra af den resande, och dem till skjutsaren aflemna, innan afresan tillåtes,

wid påföljd att eljest för desamma själf answara. Göres ej anspråk derpå före afresan, hafwe den skjutsande icke rättighet att fordra dem wid framkomsten till nästa gästgifwaregård. Uppstår twist om tiden, äge gästgifwarens flocka witsord, men i anseende till flockornas ofta olika gång beräknas blott hela timmar och ej öfwer skjutande fjerdedelar. Förebär resande, att genom andre resandes eller den skjutsandes förwållande hafwa blifwit uppehållen, utgifwe han ändock wäntningspenningar och söke sitt skadestånd af den som till uppehållet warit wållande. I desse händelser ware gästgifwaren skyldig meddela serfildt bewis, der så äskas. Kan resande sig med den skjutsande om wäntningspenningarne förena, stånde det honom fritt.

§. 13.

Resande, hwilken sig på något ställe uppehåller, eger att dit fordra skjuts från närmaste gästgifwaregård för fortsättande af sin resa, dock emot erläggande af serfildt skjutslega för afståndet emellan samma gästgifwaregård och afhemtningsstället, i det fall att resan derifrån fortsättes till annan gästgifwaregård. Den som äger bostad inom en mil från gästgifwaregård, och der har egna hästar, så många som till fortskaffande tarfwas, äger icke att, för af honom afsedd resa, till sig fordra skjutshästar från gästgifwaregården. De som bo i Stad ega wäl, i likhet med andra resande, rätt att der fordra skjuts till närmaste gästgifwaregårdar, men i öfrigt ej till andra ställen som äro belägna närmare Staden, eller på sådane wägar, som afwika från allmänna landsvägen, utan bör den som åstundar göra sådan resa, hjälpa sig fort med egna hästar eller genom enskildt beting. Tjensteman må dock hwarfen i Stad eller på Landet förnekas skjuts, så wida resan sker i och för tjensten. Då skjuts i stad förwägras, äger den resande anmäla sig hos Borgmästaren, som, efter undersökning om förhållandet, förordnar, huruvida skjuts må erhållas eller icke.

§. 14.

Resande, som till wiß tid will skjutshäst betinga, eger inskrifwa beställningen i dagboken eller aflemna förbudsedel. Skall resan fortsättas längre wäg, kan resande jemwäl affända lös förbudslista, som då fortskaffas med skjuts från en gästgifwaregård till annan. På förbudsedel och förbudslista skall uttryckligen wara utfatt, så wäl behöfligt hästantal, fordon, rid- eller körtyg, som dag och timma då skjutsen skall tillhandahållas. Åtföljes förbudslista af någre, resande tillhörige saker, böra desamma på listan wara noga upptecknade.

Förbud skall så skyndsamt och säkert som resande själf med skjuts befordras, och åligger gästgifwaren att i dagboken anteckna timman då löst förbud till gästgifwaregården ankommer och derifrån afgår, äfvensom att öfwerräkna de förbudet åtföljande saker, samt skriftligen anmärka om något deraf saknas. Kan förbudet ej fortskaffas på sätt resande äskat, utan att författningarne öfwerträdas, eger gästgifwaren att förbudet qwarhålla till den resandes ankomst.

§. 15.

För foror, hwarmed förstås laß af marknads- eller handelswaror, flyttsaker samt dylikt, må gästgifwareskjuts icke begagnas, utom för fogellaß från Norrland samt för ostron och hummer. Under foror må likwäl icke räknas de saker, som af resande för deras behof medföras, om än sådant sker på serfildte förredskap, ehwad desse nyttjas såsom förbud eller resande åtfölja.

§. 16.

Till resandes fortkomst äro i allmänhet dagligen anslagne wiße hållhästar, gästgifwarens hästar samt reservhästar, hwaraf, så widt de finnas, först böra utgå hållhästarne, dernäst gästgifwarens samt derefter reservhästarne, uti den ordning som wederbörligen fastställd reservlista bestämmer; hwadan resande bör, i dagbokens serfildte, för ändamålet inrättade columner, behörigen anteckna det antal hästar han af hwarje ofwannämnde slag begagnar.

Undantag uti förenämnde ordning eger rum:

1:o För Courirer som förete Courirpaß, och som, när serfildte Courirhästar ej finnas anslagne, böra fortskaffas med de hästar, hwilka äro snarast och närmast att tillgå, utan afseende på wanliga ordningen emellan reservskjuts-skyldige, dock att sådan skjuts får tillgodo beräknas, för den som densamma utgör, när ordningen att skjutsa nästa gång hos honom inträffar.

2:o För resande, hvilka genom förbud till wiß tid låtit tillsäga om hästar, minst två timmar innan den tid som för ankomsten är utsatt, i hwilket fall skjuts uppbudas af reserven enligt ordningen i reservlistan, fast än hållhästar eller gästgifwarens kunde wara att tillgå.

§. 17.

Afsäger resande redan beställd skjutshäst, må det honom ej förwägras, mot erläggande af 12 sk. banko för hwarje beställd men ej begagnad häst. Sålunda obegagnad skjuts må ej räknas den budade till godo såsom fullgjord skjutsning. Ankommer ej resande, för hwilken häst är betingad, anmäles förhållandet hos Konungens Befallningshafswande.

§. 18.

Gästgifwaren är hufvudman för gästgiferiet och skjutsningen, samt i första rummet ansvarig för derutinnan timande oordningar. Han har till sitt biträde hållkarlen, och skall noga hafwa in-seende deröfwer att alla skyldigheter, som här föreskrifwas, blifwa uppfyllde, äfvensom att resande ej genom någons förwållande uppehåles, flegning uti skjutslegan försökes eller annat offick utöfwas.

§. 19.

Gästgifwaren är Konungens Befallningshafswande ansvarig för den resandes ordentliga för-plägnung, härbergerande och fortskaffande, skall för tillfället afgöra de stridigheter som emellan de resande och skjutsande kunna uppkomma samt tillse att resande med höflighet och beredwillighet bemötas. Han hälle alltid stufwa och gästtrum städade och snygga, samt skall wara försedd med det, som tarfwas, till erforderlig förtäring, goda sängar och sängkläder jemte rent linne. Wintertiden skall åtminstone ett gästtrum alltid wara uppeladt, och på de större gästgifwaregårdarne förhåles dermed i enlighet med Konungens Befallningshafswandes allmänna fungörelse af den 4 September 1826, hwilken alltid bör å wäggen i Gästgifwarestugan finnas anslagen. Farbar, försvarlig wäg upp till gästgifwaregården, skall af gästgifwaren hållas och med grus eller sand fyllas, så att orenlighet derstädes ej beswärar: Skolande kronobetjeningen, i fall denna skyldighet icke, genast efter skedd påminnelse, fullgöres, wara förbunden att grusningen på gästgifwarens bekostnad för lega verkställa. Gästgifwaren hälle härförutan tillhanda foder samt stall och wagns-liber för resandes hästar och åkdon, allt mot den betalning, som den upprättade gästgifweritaxan föreskrifwer samt wid den deruti stadgade påföljd.

§. 20.

Gästgifwaren skall tillse, det icke någon af honom okänd person färdas med skjuts utan att wara försedd med pass, hwilket, för att wara gällande, bör antingen af Konungens Stats-Minister för Utrikes Ärenderne, Öfwer-Ståthållare-Embete i Stockholm, Landshöfding, Rectors-Embete eller någon Stads-Magistrat wara utfärdadt. För Militärpersoner är wederbörande Befälhafswares ordres tillfyllets görande. Finnes någon sakna behöfligt pass, eller wara stadd å wäg till annan ort än passet innehåller, eller är den i passet bestämde tid tilländalupen och kunna ej trovärdige personer intyga att den resande är i orten wäl känd, skall han anhållas och i Stad genast ledsagas till Borgmästaren men å Landet till närmaste kronobetjent. För hwarje resande skall i dagboken anmärkas om och med hwilket Embetswerks pass han varit försedd, eller om han är i orten känd. Gästgifwaren åligger jemwäl att hafwa uppsigt å wandringsmän, tiggare och lösdriware, så att ej misstänkte personer få sig å gästgifwaregården uppehålla eller der passera, utan böra sådane, samt de som resande eller andre med bettlande beswära, af gästgifwaren afföras, på Landet till närmaste kronobetjent och i Stad till Borgmästaren.

§. 21

Soldater, båtsmän och lärodrängar äro icke berättigade till gästgifware skjuts, om ej deras pass sådant uttryckeligen innehålla. Så kallade tatare, trädragare, häktmakare, månglare och mångleffor, obehörige stamboksbärare och andre dylike löse personer få deremot owilkorligen icke begagna sådan skjuts; likasom konstberidare, theater-föreståndare, de som wisa konstkabinett, wildda djur eller gifwa andre representationer af hwad slag som helst, icke få under deras resor i landet, för personer och medförande effecter begagna gästgifware skjuts med större antal hästar än sex stycken, utan böra genom beting förskaffa sig de hästar, som de utöfwer nämnde antal kunna för deras fortkomst behöfwa.

§. 22.

Gästgifwaren bör hålla ordning och lugn wid gästgifwaregården: icke tillåta obehöriga sammanstöckningar af sådane personer, som ej hafwa något att der uträtta, hwarwid närmaste kronobetjent på kallelse genast meddelar nödig handräkning. Wid answar efter Lag må icke spel eller dobbel idkas å gästgifwaregård.

§. 23.

Gästgifwaren bör alltid hafwa till hands håll-tistan, samt å wäggen i gästgifwarestugan anslagen så wäl en förteckning på reservhemmanen, innefattande deras afstånd från gästgifwaregården och antalet af de hästar hwarmed skjutsningen bör bestribas, som äfwen den för gästgifwaregården sednast utfärdade och gällande tara. De upplysningar resande af gästgifware eller hållkarl påfordrar, angående skjutsandes namn och hemwist, det i ordningen till skjuts warande reservhemmanet, sådane omständigheter som i någor måtto angå skjutsning, underhållande af broar och vägar, inträffande eller besunne oordningar under resan eller wid gästgifveriet m. m., böra af dem alltid meddelas.

§. 24.

Finner resande sig befogad, att något klagomål i dagboken anteckna, skall gästgifwaren vara pligtig att derom genast anställa undersökning och förskaffa nödig rättelse, samt sitt med behörig underskrift försedde utlåtande öfwer klagomålet owägerligen, i den resandes närvaro, i dagboken meddela. Då resande klagar öfwer brist å wäg eller bro, bör gästgifwaren sådant wäghållaren eller Krono-Länsmannen i orten genast tillkännagifwa.

§. 25.

Dagboken må icke under någon förewändning förwägras resande, utan skall, när så påfordras, densamma öfwerlemnas tillika med erforderlige skrifttyg, så att resande blir i tillfälle anmärka hwad han kan finna nödigt. Förwägras någorstädes dagboken, eger den resande att sådant jemte öfrigt i nästa gästgifwaregårds dagbok anteckna, eller ock härstädes anmäla, då den felaktige kommer att för sitt wägrande answara.

§. 26.

Dagboken skall alltid hållas ofskadad, iugg och utan öfwerstrykning, samt iufästad i serfildt omslag, och bör den, sist inom fyra dagar efter hwarje månads slut, af gästgifwaren till Krono-Länsmannen i Häradet aflemnas, så wida ny dagbok för påföljande månad kommit gästgifwaren tillhanda. När dagbok iufändes, skall den af gästgifwaren till riktigheten wara skriftligen bestyrkt, och bör han derwid anmäla allt det han, i afseende på hwad under månaden sig i skjutsningsbestyret tilldragit, har att anföra.

§. 27.

Det är gästgifware förbjudet att, annorlunda än efter ftedd behörig anmälan och dertill erhållet tillstånd, åtaga sig håll- eller reservskjuts, hwarifrån hållkarlen jemwäl skall afhålla sig. Deremot får gästgifwaren ingalunda undandraga sig den honom för gästgifwaregården åliggande skjutsningsfölydighet, utan bör densamma owägerligen fullgöras och gästgifwaren alltid wara försedd med det antal egne skjutshästar, som honom åligger att underhålla. Han skall hwarje af ton klockan 6 anställa upprop med det nya hållet, besigtiga de inkomne hästarne och straxt till kronobetjeningens beifran anmäla, om någon skjuts-fölydig uteblifwit eller warit med i något af-

seende oduglige hästar försedd, helst gästgifwaren i första rummet är ansvarig för den genom försummelse eller fel timande skada.

§. 28.

Hållkarl bör vara en fullvärt person, af god frejd och bestedtligt uppförande, som står närmast under gästgifwarens lydnad och af gästgifwaren bör med lön förses. Honom åligger, att, då resande till gästgifwaregården ankommer, sig strart inställa, för att des tillfälliga om hästars anskaffande med höflighet emottaga och ofördröjligen uträtta. Är hållkarl frånvarande, till budning af skjuts eller eljest, skall annan tillförlitlig person i hans ställe af gästgifwaren för tillfället anställas, eller och gästgifwaren hans tjänst förrätta, så att resande ingen stund på dygnet må sakna utväg att wid sin ankomst behörigen betjenas.

§. 29.

Wid Ser Riksdaler 32 st. banko vite är det hållkarl förbjudet att af resande fordra dricks-penningar, och han gör sig förfallen till laga ansvar, om han med sturfskhet eller otidighet resande bemöter. Försummar han att gästgifwaren biträda, med skjutsandes behöriga inställelse eller med tillsyn å beskaffenheten af deras hästar och åldon: gör han, för mutor eller annan orsak, orätt i skjutsens uppbudande, eller finnes han försumlig i sin pligt att bewaka ordning och stillhet bland de skjutsande, sedan de till gästgifwaregården ankommit, skall han för hwar och en af sådana eller andre förseelser till ansvar befordras.

§. 30.

Hållkarl, som i någon af de honom åliggande skyldigheter sig tvåanne gånger förbrutit, och derföre blifwit till ansvar fälld, må, wid Tio Riksdaler bankovite för gästgifwaren, icke vidare i berörde egenskap nyttjas till resandes betjenande.

§. 31.

Skjutskyldig skall, med felfria hästar och åldon, sig wid gästgifwaregård inställa på bestämd tid, och efter tillfällig budning så skyndsamt som ske kan, wid påföljd, utom ersättningsansvar för deraf uppkommande kostnad och skada, att andre hästar i de uteblifnes ställe af gästgifware eller hållkarl anskaffas, mot lega som hos den försumlige uttages. Hållskjutskyldig skall, då håll-dygnet inträffar, vara wid gästgifwaregården, med hästar och åldon, kl. 6 om aftenen, innan hwilken tid resande icke med det dygnets hållskjuts får forthjelpas. När med hållhast utgjorts skjutsning af minst en mils längd, är, för det dygnet, skjutskyldigheten med samma häst fullgjord och om ingen skjutsning på dygnet fordras, är skjutskyldig derföre fri kl. 6 e. m. då det slutas.

Reservskjutskyldige skjutsa uti wiß ordning sig emellan, hvarföre wid hwarje gästgifwaregård, der reservhästar äro anslagne, bör finnas en, genom kronobetjeningens försorg anskaffad och med serfildt märke försedd, så kallad skjutsbricka, hwilken skall innehafwas af den som, enligt inom reservlaget af Vänsmannen upprättad och kungjord reglering, är först i ordningen att skjutsa. När denne till skjutsning är budad, skall brickan genast aflemnas till den som derefter är närmast i ordningen, och den till hwilken brickan kommit, må icke under någon förewändning, innan han skjutsat, resa bort med sina hästar, eller hafwa dem från gården aflägsa. När reservskjutskyldig budas till inställande genast, bör han dermed skynda. Är han boende på ½ mils afstånd från gästgifwaregården, skall han der hafwa inställt sig sednast ½ timma efter skedd budning, som bör hos honom vara gjord inom ½ timma efter resandes ankomst till gästgifwaregården. Är afståndet längre eller fortare, beräknas tiden derefter, i lika förhållande som det nybänkade. Ej må reservskjutskyldig wid erhållen budning, uteblifwa derföre, att han förmenar ordningen att skjutsa, honom icke åligga, utan måste skjutsen utgöras, fast än han tror sig vara för när skedd, deröfver

han sedan eger att klagomål anföra, då gästgifwaren ansvarar för stadeersättning. Reservskjuts- skyldig må icke, antingen han är närmast i ordningen att skjutsa eller ej, låta de till reservskjuts anslagne hästar vara från hemmanet främvarande innan han gästgifwaren derom tillsagt, och för- anstaltat att annan godkänd person, i händelse af behof, i hans ställe skjutsningen fullgör.

§. 32.

Så väl gästgifware, som de med håll- och reservhästar skjutsande, skola vara försedde med åtminstone halfwurna skjutsdrängar, och förbjudas att wid skjutsning gagna qvinnor, barn eller om vägen okunnige personer. De skola jemväl hafwa jernskodda wagnar, med starka häckar och säten, beslagna kärror och slädar, lädersadlar, tömmar, skäfeståg och bukjohlar af läder eller hamp- tåg, samt ländstycken och hufvudlag af läder, med munstycken af jern. Finnes resande hafwa något häraf under vägen förderfwat, ersätte han sådant på sätt i 7 §. är stadgad.

§. 33.

Sedan köld inträffat och backarna börjat blifwa hala, skall hwarje häst som till skjutsning å gästgifwaregård inställes, vara skarpskodd, och kommer derjemte på egarens ansvar för all deraf möjligen timande skada, om hästar, som äro orkeslöse och oduglige, eller weterligen ega farliga ofeder, warda i gästgifweriskjuts begagnade.

§. 34.

Den skjutsande må icke i något fall, såsom rättighet, påfordra att sjelf föra sina hästar, hwil- ket ankommer på den resande att bewilja: Och det warder wid strängt ansvar hwar och en för- bjudet, att onödigtwis eller opåkallad inblanda sig uti de twister eller stridigheter, som emellan resande och den honom skjutsar till äfventyrs kunna uppkomma, lifasom att i någor måtto för- närma resandes lugn och säkerhet, dem med otidighet bemöta, eller med ord eller gerning förördela.

§. 35.

Beträdes gästgifware, hållkarl eller skjutsande med öfwerträdelse eller försummelse i något af hwad honom, jemlikt denna dagboks stadganden, åligger, eller han eljest enligt författningarna bör uppfylla, kommer han att derföre wid Canzliförhör, då ansvar i lag ej är bestämdt, att fällas till böter från 1 R:dr 32 fl. till och med 25 R:dr, allt efter förseelsens och sakens beskaffenhet. För obehörigt uppehåll, som förorsakas resande, kommer ansvar och ersättning att efter sig före- teende omständigheter bestämmas. Underhåller icke gästgifwaren till alla delar gästgifweriet på ett sätt, som öfwerensstämmer med författningarnes föreskrifter, warder han i wederbörlig ordning af Konungens Befallningshafwande derifrån skild.

Krono-Länsmannen i Häradet är Konungens Befallningshafwande ansvarig, att tillsyn öfwer eftersefnaden af denna gästgifweriordning icke brister, samt att de fel häremot, som kunna ega rum, skyndsamt rättas. Han skall derföre minst en gång i månaden undersöka ordningen wid gäst- gifwaregården, erinra om skyldigheternes iakttagande samt, när behöfwet påkallar, mönstra och besigtiga de hästar och åkdon, hwilka för resandes forskaffande der användas. Krono-Länsmän

Skall i dagboken anteckna hvarje gång sådan visitation stett. Finnes klagomål i dagboken infördt och undertecknad med den resandes namn och hemvist, skall den, emot hvilken anmärkning egt rum, eller som wid anställande undersökning finnes hafva felat, af Krono-Länsmannen, utan afbidan af särskildte ordres, till förhör hit inkallas, å någon Torsdag inom fjorton dagar derefter, med föreläggande af Fem Riksdaler vite, samt afskrift af klagomålet jemte protokoll angående det förhållande som wid undersökningen blifvit utrönt, förut hitsändas, deruti den bewisligen förelagde dagen till förhöret är omförmåld: Skolande Krono-Länsmannen, då både gästgifware och hållfark af sådan anledning på en gång blifwa frånwarande, tillse att gästgifweriet under tiden behörigen skötes.

I Stad åligger Magistraten samma ansvarighet i afseende på ordningen wid der warande gästgifweri, och bör visitation derstädes en gång i hvarje wecka anställas, af den person som af Magistraten dertill förordnas.

Linköpings Slott i Lands-Canzliet den 14 Februari 1856.

Henning Hamilton.

Fr. Holmquist.